

КОМАРОВА К.О.

ОСИПЕНКО С. О., к.е.н., ст. викладач

Таврійський державний агротехнологічний університет

м. Мелітополь

ПАРТИЦИПАТИВНИЙ БЮДЖЕТ ЯК ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНИЙ ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

На сучасному етапі розбудови децентралізованої моделі державного управління в Україні поряд зі зміцненням фінансової спроможності органів місцевого самоврядування значної уваги потребує реформування підходів щодо участі громадськості у бюджетному процесі. Адже, спираючись на досвід європейських країн, слід зауважити, що досягти побудови дійсно децентралізованої моделі влади в країні можливо за умов залучення громадян до процесу безпосереднього впливу на функціонування тих населених пунктів, в яких вони проживають.

У положеннях чинного законодавства визначено інструменти, які надають право громадськості приймати участь у бюджетному процесі на місцевому рівні та соціально-економічному розвитку територій, а саме: громадські слухання, громадські ради, петиції. Проте дані інструменти не стали дієвими та не знайшли широкого розповсюдження при залученні громадськості до процесів управління на місцях. В Україні громадськість зіткнулась з рядом проблем їх участі в бюджетному процесі: невпевненість громадськості у власних силах; недооцінки громадських об'єднань у бюджетоутворенні; ігнорування думки людей при прийнятті рішень стосовно бюджету; неналежної якості інформування населення про бюджет; пасивності громадян в пошуку інформації про діяльність органів місцевого самоврядування; недостатньо ефективного використання інструментів і методів співпраці місцевої влади з територіальною громадою [1].

Таким чином, на сьогоднішній день, значної актуальності набуває пошук дієвих інструментів співпраці органів місцевого самоврядування з членами територіальних громад та долучення громадськості до вирішення місцевих проблем.

Найбільш вдалим світовим досвідом щодо залучення громадян до бюджетного процесу на місцевому рівні є використання партисипативного бюджету (бюджету участі, громадського бюджету). Саме методологію партисипативного бюджетування як форму прямої демократії можна розглядати як відкритий процес дискусії та прийняття рішень, в якому кожен мешканець територіальної громади має можливість подати власну пропозицію та шляхом голосування вирішити який проект буде профінансовано за рахунок коштів місцевого бюджету.

Отже, партисипативний (від англ. participate – бюджет участі) бюджет – це можливість кожного члена громади прийняти участь у реалізації формування та здійснення видатків місцевих бюджетів на соціально-економічний розвиток певної території шляхом створення свого проекту, або підтримкою іншого проекту шляхом голосування.

Підсумовуючи слід зазначити, що партисипативний бюджет виступає відповіддю суспільства на такі явища, як політичний та олігархічний лобізм, соціальне виключення та корупція. Найбільшого поширення вони набули в країнах, що розвиваються, для яких ці явища найбільш характерні. Партисипативний бюджет є демонстрацією прямого демократичного підходу до бюджетування і створює можливості громадянам бути більш поінформованими щодо бюджетного процесу, брати безпосередню участь у ньому і впливати на рішення щодо розподілу бюджетних ресурсів.

Список використаних джерел

1. Аналітична записка «Напрями активізації участі громадськості у місцевому самоврядуванні в містах України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://auc.org.ua/sites/default/files/library/2finlweb.pdf>